

บทที่ 5

ผลการวิจัย: ผลการนำกระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยง โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ ในการอบรมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(ฉบับร่าง)ไปใช้

ผู้วิจัยนำกระบวนการฯ (ฉบับร่าง) ไปใช้กับกรณีศึกษา คือ ศิษยานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1 จำนวน 3 คน โดยมีการแทรกแซง(intervention) ด้วยกระบวนการฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นักวิชาการที่เลี้ยงดำเนินการชี้แนะในโรงเรียนจำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง มีครูร่วมดำเนินการจำนวน 32 คน ผลการศึกษา มีดังนี้

1. บริบทการวิจัย และข้อมูลเกี่ยวกับนักวิชาการที่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษา
2. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยงเป็นรายกรณี
 - 2.1 ทักษะการชี้แนะ ประกอบด้วย (1) ทักษะการวางแผนการชี้แนะ และ (2) ทักษะการดำเนินการชี้แนะ
 - 2.2 การประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะ ประกอบด้วย (1) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ (2) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน และ (3) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ
 - 2.3 เจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ
 - 2.4 สมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษาในภาพรวม
3. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 เป็นรายสมรรถภาพ
4. สรุปผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 ในภาพรวม

บริบทการวิจัยและข้อมูลเกี่ยวกับนักวิชาการที่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษา

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1 มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานภายในสำนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในองค์กร ซึ่งแบ่งได้ 2 ระยะ คือ ระยะการบริหารแบบเขตพื้นที่การศึกษา และระยะการบริหารแบบเขตพื้นที่ปฏิบัติการ รายละเอียดดังนี้

- 1.1 ระยะการบริหารแบบเขตพื้นที่การศึกษา (ปี 2547 - พฤศจิกายน ปี 2549)

ในช่วงปี 2547 มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และรองรับแนวนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับเขตพื้นที่ต่าง ๆ โดยพื้นที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาแบ่งออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 เขต แต่ละเขตพื้นที่ทำหน้าที่

กิจการนักเรียน 6) กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 7) กลุ่มส่งเสริม
ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และ 8) หน่วยตรวจสอบภายใน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา โดยแต่ละกลุ่มแยกออกเป็นกลุ่มงานต่าง ๆ ตามโครงสร้าง ประกอบด้วย 1) งานธุรการ 2) กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ 3) กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา 4) กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินระบบบริหารและการจัดการศึกษา 6) กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา และ 7) กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา

ในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างบริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์มาจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นกรมกองเดิมเข้ามาทำงานร่วมกันในสำนักงานเขตพื้นที่ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เดิมอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (ส.ป.ช.) ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศึกษานิเทศก์จากกรมสามัญศึกษาเดิม และ นักวิชาการศึกษาจากศึกษาธิการจังหวัด เดิมสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แยกส่วนที่ดูแลการศึกษาออกมารวมกับสำนักงานเขตพื้นที่

1.2 ระยะเวลาการบริหารแบบเขตพื้นที่ปฏิบัติการ (พฤศจิกายน ปี 2549 – มกราคม ปี 2550)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 1 มีการปรับเปลี่ยนการบริหารเพื่อรองรับแนวคิดการบริหารแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน (area-based management) โดยจัดแบ่งเป็นเขตพื้นที่ปฏิบัติการ ประกอบด้วย อำเภอเมือง จำนวน 3 เขต เขตอำเภอบ้านฝาง เขตอำเภอพระยืน และเขตของโรงเรียนสังกัดเอกชน รวมทั้งหมด 6 เขต

ในขณะนี้ศึกษานิเทศก์ได้ปรับเปลี่ยนการทำงานใหม่ ให้ดูแลโรงเรียนเฉพาะในเขตที่ตนเองรับผิดชอบอยู่เท่านั้น กรณีของโรงเรียนในเขต “เมือง 3” ที่นักวิชาการพี่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษารับผิดชอบอยู่นั้น มีจำนวน 47 โรงเรียน มีคณะทำงานประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ 5 คน และเจ้าหน้าที่อีก 7 คน แบ่งโรงเรียนได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 2) กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักพระพุทธศาสนา และ 3) กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการสอนระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา

การเปลี่ยนแปลงการบริหารภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ครั้งนี้ ส่งผลให้โรงเรียนหลาย โรงเรียนที่ศึกษานิเทศก์ใช้เป็นโรงเรียนที่ดำเนินการวิจัยมาก่อนแล้ว ต้องยุติการดำเนินการ ไป เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่อยู่นอกเขตตามโครงสร้างการทำงานใหม่

2. โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการชี้แนะกับนักวิชาการพี่เลี้ยง

โรงเรียนที่เป็นสถานที่ดำเนินการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษานั้น มีจำนวน 12 โรงเรียน กระจายอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอ บ้านฝาง และอำเภอพระยืน มีครูผู้สอนจำนวน 32 คน แบ่งตามระดับการจัดการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 2.1 ระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 15 คน เป็นครูที่เข้าร่วมโครงการ “การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง(brain-based learning)”
- 2.2 ระดับประถมศึกษา จำนวน 17 คน เป็นครูที่เข้าร่วมโครงการ “การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์”

3. นักวิชาการพี่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษา

นักวิชาการพี่เลี้ยงที่เข้าร่วมในกระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะ⁴ มีจำนวน 3 คน ข้อมูลพื้นฐานของนักวิชาการพี่เลี้ยงแต่ละกรณี มีดังนี้

3.1 กรณีศึกษาที่ 1

เพศหญิง อายุ 49 ปี อายุราชการ 28 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มีความชำนาญด้านการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ประวัติการทำงาน รับข้าราชการครูระดับประถมศึกษาในอำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น เคยทำงานที่ศูนย์วิชาการประจำกลุ่มโรงเรียน ทำหน้าที่ช่วยเหลือทางวิชาการให้แก่คณะครูในกลุ่มโรงเรียน เมื่อเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ ได้ทำงานบริการทางวิชาการให้แก่โรงเรียนในเขตอำเภอที่รับผิดชอบ ได้ย้ายไปทำงานในอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัดขอนแก่นหลายอำเภอ และรับผิดชอบงานการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งเมื่อได้ย้ายมาเป็นศึกษานิเทศก์ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น การเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดทำให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำแนวคิดไปปฏิบัติในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ปัจจุบันทำงานอยู่ในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ งานที่รับผิดชอบได้แก่ อบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา งานพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบประจำอำเภอ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง(brain-based learning)

3.2 กรณีศึกษาที่ 2

เพศหญิง อายุ 48 ปี อายุราชการ 22 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มีความชำนาญด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

ประวัติการทำงาน เมื่อสำเร็จการศึกษาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขา
 บรรณารักษศาสตร์ ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ศึกษาหลายงาน ได้แก่ การทำงานใน
 สำนักพิมพ์ งานองค์กรพัฒนาเอกชน ต่อมาได้สอบบรรจุเป็นข้าราชการครู สอนหนังสือใน
 โรงเรียนในเขตจังหวัดขอนแก่นอยู่ระยะหนึ่ง แล้วมาช่วยราชการในสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดขอนแก่น ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานและแบบอย่างที่ดีจากศึกษานิเทศก์ที่ได้ทำงานด้วย
 บรรจุเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ และทำงานในอำเภอต่าง ๆ หลายแห่ง ก่อน
 แล้วเข้ามาประจำที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับวัตรกรรม
 การจัดการเรียนรู้ที่เป็นงานที่ส่วนกลางมอบหมายให้ประสานงานทางวิชาการให้กับโรงเรียนใน
 พื้นที่ที่รับผิดชอบ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา การประเมินตามสภาพจริง
 การจัดทำเอกสาร/สื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด นอกจากนั้นยังได้รับการพัฒนา
 ความรู้ทางการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง
 ปัจจุบันทำงานอยู่ในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ
 กระบวนการเรียนรู้ งานที่รับผิดชอบ ได้แก่ การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการเพื่อ
 แก้ปัญหาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

3.3 กรณีศึกษาที่ 3

เพศหญิง อายุ 40 ปี อายุราชการ 16 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทสาขา
 หลักสูตรและการสอน มีความชำนาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และการสอน
 คณิตศาสตร์

ประวัติการทำงาน เดิมทำงานด้านธุรการ/การเงิน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
 จังหวัด แล้วได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นมาเป็นนักวิชาการศึกษา ต่อมาเมื่อมีการปรับเปลี่ยน โครงสร้าง
 การบริหารศึกษาที่มีการหลอมรวมบุคลากรจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สามัญศึกษา และ
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเข้าด้วยกัน ทำให้ไม่มีตำแหน่งของนักวิชาการศึกษาดังเดิมอยู่ใน
 โครงสร้างใหม่ จึงปรับเปลี่ยนมาทำงานเป็นศึกษานิเทศก์ ประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษา
 เคยติดตามศึกษานิเทศก์คนอื่นไปนิเทศใน โรงเรียน แต่เป็นการติดตามงานในโครงการเป็นส่วน
 ใหญ่ ยังไม่มีประสบการณ์การนิเทศการเรียนการสอนในชั้นเรียน งานที่รับผิดชอบเป็นงานเอกสาร
 และงานวัดและประเมินผลการศึกษา

ปัจจุบันทำงานอยู่ในกลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบและ
 กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินการเรื่องคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนปลาย การทดสอบระดับชาติ(National Test: NT) จัดอบรมให้ความรู้ด้านคณิตศาสตร์
 ให้แก่ครู

ข้อมูลของกรณีศึกษาทั้ง 3 คน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ข้อมูลของนักวิชาการที่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษา

ข้อมูล	กรณีศึกษาที่ 1	กรณีศึกษาที่ 2	กรณีศึกษาที่ 3
เพศ	หญิง	หญิง	หญิง
อายุ (ปี)	49	48	40
อายุราชการ (ปี)	28	22	16
ประสบการณ์ การนิเทศ (ปี)	18	12	4
วุฒิการศึกษา	ค.บ. (การสอนภาษาไทย) กศ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา)	อ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) ศษ.ม.(เทคโนโลยีการศึกษา)	กศ.ม.(หลักสูตรและ การสอน)
ประสบการณ์เดิม	ครูระดับประถมศึกษา ครูประจำศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียน	นักเขียนประจำสำนักพิมพ์ นักพัฒนาองค์กรเอกชน ครูระดับประถมศึกษา	งานด้านธุรการ/การเงิน นักวิชาการศึกษา
กลุ่มงานที่สังกัด	กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้	กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้	กลุ่มงานวัดและประเมินผล การศึกษา
งานที่รับผิดชอบ	การศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา	การพัฒนาหลักสูตร ภาษาไทย การพัฒนาหลักสูตร	การพัฒนาหลักสูตร คณิตศาสตร์ การประเมินผลการศึกษา
นวัตกรรมการจัด การศึกษาที่ใช้	การจัดประสบการณ์ นักเรียนระดับก่อน ประถมศึกษาโดยใช้ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ การทำงานของสมอง(brain- based learning: BBL)	การพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์โดยใช้แนวทาง การวิจัยและพัฒนาแผน การสอน (lesson study)	-
จำนวนครั้งที่เข้า ร่วมดำเนินการ ชี้แนะในโรงเรียน	28 ครั้ง	40 ครั้ง	12 ครั้ง

ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยงเป็นรายกรณี

ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการที่เลี้ยงที่เป็นกรณีศึกษา ใน 3 ด้านคือ

1. ด้านทักษะการชี้แนะ ประกอบด้วยทักษะ 2 ด้าน คือ (1) ทักษะการวางแผนการชี้แนะ และ (2) ทักษะการดำเนินการชี้แนะ
2. ด้านทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะ ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน คือ (1) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ (2) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน และ (3) การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ
3. ด้านเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ

นำเสนอผลการประเมินสมรรถภาพเรียงลำดับเป็นรายกรณี มีรายละเอียดดังนี้

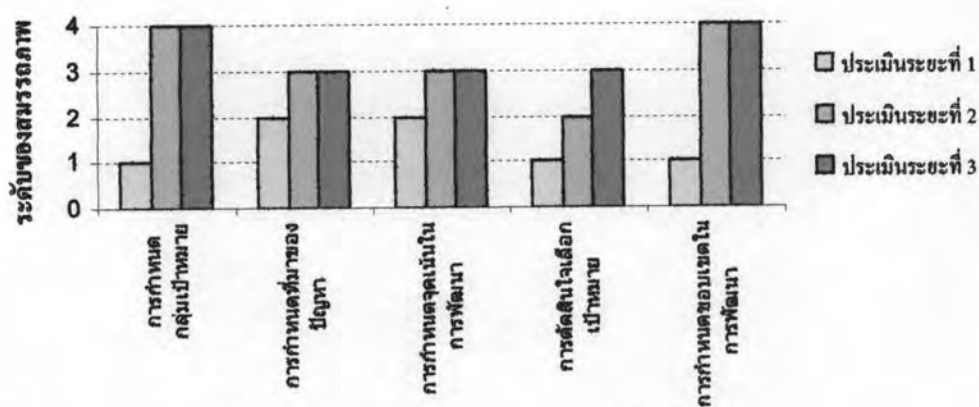
ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1 ดำเนินการชี้แนะการจัดการเรียนการสอนแก่ครูจำนวน 28 ครั้ง เมื่อนำข้อมูลการดำเนินการชี้แนะในโรงเรียนมาใช้ในการประเมินเป็นระยะ ๆ รวม 3 ครั้ง ผลการประเมินสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถภาพด้านทักษะการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

สมรรถภาพด้านทักษะการชี้แนะ ประกอบด้วยสมรรถภาพ 2 ด้าน คือ (1) ด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะ และ (2) ด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ ของกรณีศึกษาที่ 1 เป็นดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะ

ภาพที่ 20 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 20 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 1 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) 3 ระดับ ในด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา และเพิ่มขึ้น 2 ระดับ ในด้านการตัดสินใจเลือกเป้าหมาย ส่วนในด้านการกำหนดที่มาของปัญหาและการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาสามารถพัฒนาได้เพิ่มขึ้น 1 ระดับ โดยระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือ ระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา

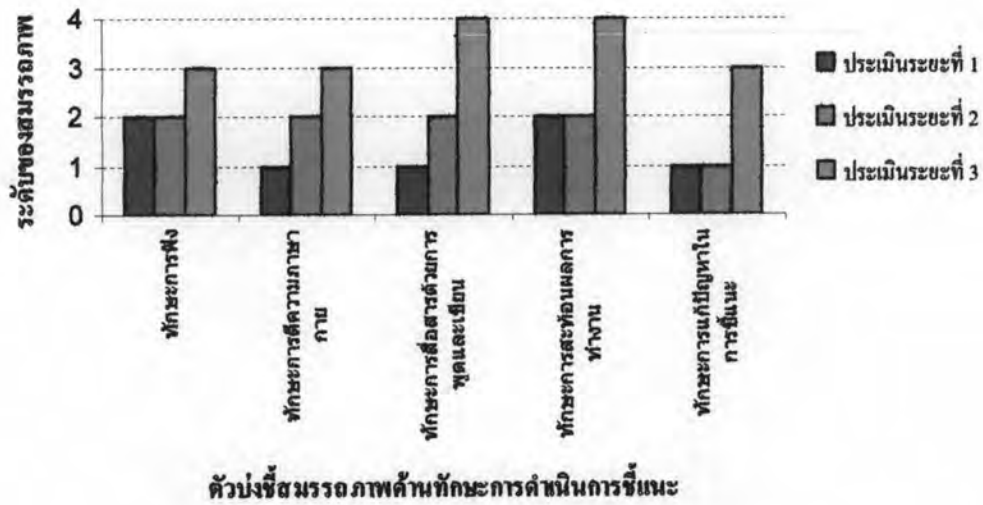
เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ตั้งแต่ระยะ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีการพัฒนาสมรรถภาพด้านการตัดสินใจเลือกเป้าหมายเพิ่มขึ้นในทุกๆระยะ ส่วนด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดที่มาของปัญหา การกำหนดจุดเน้นในการพัฒนา และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา มีการเพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และมีการพัฒนาคงที่ในระยะที่ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนามที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1 ดังตัวอย่าง

กรณีศึกษาที่ 1 ได้ประชุมวางแผนการดำเนินการชี้แนะร่วมกับครูในโรงเรียน ให้โรงเรียนกำหนดแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ครูระดับก่อนประถมศึกษาเลือกพัฒนา กิจกรรมการเคลื่อนไหวและกิจกรรมเล่านิทาน โดยให้ครูแต่ละคนพิจารณาเลือกกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจให้เป็นจุดเน้นในการพัฒนา ในระยะต่อมา กรณีศึกษาที่ 1 ได้เข้าไปสังเกตชั้นเรียนของครูแต่ละคน ก่อนการสังเกตการสอนมีการพิจารณาแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อกำหนดจุดเน้นในการสังเกตและดำเนินการชี้แนะร่วมกัน หลังการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 1 และครูได้ร่วมกันสะท้อนการสังเกตการสอน เปิดโอกาสให้ครูได้คิดทบทวนการสอนของตนเอง และหาจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาต่อไป กรณีศึกษาที่ 1 เน้นการชี้แนะให้ครูเชื่อมโยงทักษะและความรู้จากการรับอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ให้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของตน

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีสมรรถภาพด้านการวางแผนการชี้แนะ กล่าวคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้เน้นการทำงานกับครูเป็นรายบุคคล โดยใช้ความต้องการและปัญหาของครูแต่ละคนมาเป็นข้อมูลในการชี้แนะ เน้นผลที่การพัฒนาการเรียนการสอนของครูแต่ละคน และช่วยให้ครูได้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับการอบรมมาแล้ว ให้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูในบริบทการทำงานจริง

1.2 ผลการประเมินด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

ภาพที่ 21 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 21 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 1 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) 3 ระดับ ในด้านทักษะการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และเพิ่มขึ้น 2 ระดับ ในด้านทักษะการตีความภาษา กาย การสะท้อนการทำงาน และการแก้ปัญหาในการชี้แนะ ส่วนด้านทักษะการฟัง สามารถพัฒนาได้เพิ่มขึ้น 1 ระดับ โดยระดับสูงสุดที่พัฒนาได้ คือระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้าน การสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และด้านทักษะการสะท้อนผลการทำงาน

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และด้านการตีความ ภาษา กาย เพิ่มขึ้นในทุกระยะ ส่วนด้านทักษะการฟัง การสะท้อนผลการทำงาน และการแก้ปัญหา ในการชี้แนะนั้น มีการเพิ่มขึ้นในระยะที่ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนาม ที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ ของกรณีศึกษาที่ 1 ดังตัวอย่าง

กรณีศึกษาที่ 1 ดำเนินการชี้แนะเพื่อให้ครูได้สะท้อนผลการสอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การสอนที่เสร็จสิ้นไป ดังนี้

ผู้ชี้แนะ: คิดว่ากิจกรรมที่สอนไปเป็นอย่างไรบ้าง ผลที่เกิดกับเด็กเป็นอย่างไร

ครู: เด็กได้แสดงออกเต็มที่ เขาอาจไม่เป็นธรรมชาติบ้างเพราะมีคนมานั่งดูเขาเรียน มีเด็กที่ไม่ร่วมกิจกรรมด้วย ชอบเลียนแบบกัน เผลอก็วิ่งออกนอกห้อง ยังดีที่

วันนี้หัวใจไม่มาโรงเรียน ไม่อย่างนั้นวุ่นวายกว่านี้

ผู้ชี้แนะ: ปกติจัดการกับเด็กที่มีปัญหาอย่างไร

ครู: เวลาทำกิจกรรมก็เรียกให้เขามานั่งข้าง ๆ จะได้ดูแลได้ง่าย อยู่ในสายตา ให้เขาสงบ ไม่สร้างปัญหาในห้องก็ภูมิใจแล้ว คนที่ซนมาก ๆ เราก็นั่งไว้ก่อน ทำเป็นไม่สนใจ เด็กเราหลายคนครอบครัวมีปัญหา เด็กเลยมีพฤติกรรมไม่ดีนัก

ผู้ชี้แนะ: วันนี้ก็ดูเรียบร้อยดี คิดว่ากิจกรรมการสอนอะไรที่ช่วยให้เด็กเหล่านี้ไม่ซนจนเกินไป

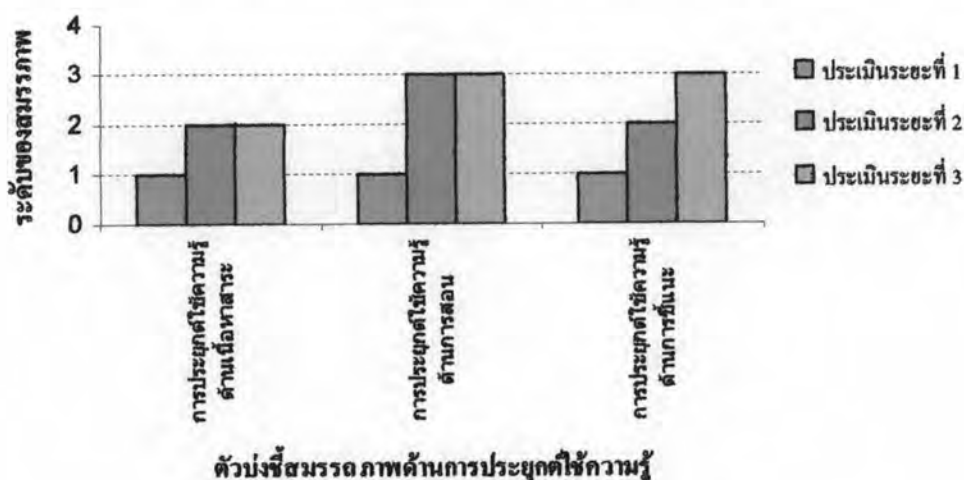
ครู: กิจกรรมเชยเทียน ส่งไปรอบ ๆ ให้แต่ละคนอธิบายเพื่อเป็นเด็กดีคนละหนึ่งอย่าง บรรยากาศก็ช่วยให้เขาสงบขึ้น ส่วนกิจกรรมเคลื่อนไหวก็วุ่นวายบ้าง

ผู้ชี้แนะ: เรื่องที่เด็กวุ่นวาย ถ้าเราสร้างข้อตกลงกันไว้ก่อน ให้เขารู้ว่าถ้าไม่ทำตามกติกา จะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง ก็จะช่วยให้เขาควบคุมตนเองได้มากขึ้น

(ข้อมูลภาคสนาม, 23 พฤศจิกายน 2549)

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีสมรรถภาพด้านการดำเนินการชี้แนะ กล่าวคือ ตั้งใจฟังอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ครูอธิบายเพิ่มมากขึ้น มีการสังเกตอาการปฏิกิริยาของครูขณะที่ดำเนินการชี้แนะ และปรับท่าทีให้เหมาะสม เน้นการสื่อสารที่ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับครู และเข้าใจได้ง่าย ร่วมกับครูสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน ให้ครูได้อธิบายและประเมินการสอนของตนเอง และการแก้ปัญหาในการชี้แนะเป็นการบอกวิธีการให้ครูนำไปปฏิบัติและแก้ไข้ปัญหา

2. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 1

ภาพที่ 22 ระดับของสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 1 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 22 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 1 สามารถพัฒนาสมรรถภาพ การประยุกต์ใช้ความรู้ตามตัวบ่งชี้ 3 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระดับที่ 1) 2 ระดับ โดยระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือ ระดับ 3 (จาก 4 ระดับ) ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้าน การสอนและการชี้แนะ

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระดับที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีการพัฒนาสมรรถภาพเพิ่มขึ้นในทุกระยะ ในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้าน การชี้แนะ ส่วนในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาและการสอน มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นในระยะ ที่ 2 และคงพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นนั้นในระยะที่ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนาม ที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ของ กรณีศึกษาที่ 1 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้าน การสอน และการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ ดังตัวอย่าง

2.1 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระของกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1 ได้สังเกตการจัดกิจกรรมการสอนที่ครูได้พานักเรียนเดินเก็บ ใบไม้และดอกไม้ในสนามเพื่อนำกลับมาทำเป็นภาพปะติดบนกระดาษ เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วมี การดำเนินการชี้แนะเพื่อสะท้อนผลการสังเกตการสอน ดังนี้

ผู้ชี้แนะ : วัตถุประสงค์การสอนครั้งนี้ กำหนดให้นักเรียนรู้จักสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัว ในการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา ได้ทำอะไรที่ฝึกให้นักเรียนรู้จักสังเกตบ้าง

ครู : เวลาพานักเรียนออกนอกห้องเรียน ได้บอกให้เก็บดอกไม้จากต้นนี้มา 1 ดอก เก็บใบไม้จากต้นนั้นอีก 2 ใบ นักเรียนก็เก็บได้ถูกต้องตามที่บอก บอกได้ว่า ดอกไม้มีสีอะไรบ้าง

ผู้ชี้แนะ : การที่นักเรียนหยิบดอกไม้มา 1 ดอก ตามที่ครูสั่งได้นั้น เป็นเพราะเขามีความ เข้าใจเรื่องจำนวนมิใช่หรือ การบอกว่าดอกไม้สีอะไรบ้างก็เป็นการบอกจากความรู้ เดิมที่มีอยู่ นักเรียนยังไม่ได้ฝึกสังเกตอะไร

ครู : เวลาถามว่าใบไม้ใบไหนมีขนาดใหญ่กว่า หรือเล็กกว่ากัน เขาก็ตอบได้ถูกต้อง

ผู้ชี้แนะ : ที่นักเรียนตอบได้เป็นเพราะเขามีความสามารถในการเปรียบเทียบ แต่ก็ เป็นความสามารถที่มีอยู่เดิม เราอาจเก็บเรื่องนี้ไว้คุยกันทีหลังได้ แต่เรื่องการสังเกต ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแผนการจัดประสบการณ์ เราต้องบอกให้ได้ว่า การสังเกตคืออะไร ถ้าบอกได้ชัดเราจึงจะสอนได้ถูกต้อง

ครู : ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าการสังเกตเป็นอย่างไร ก็ให้ดูแล้วก็ตอบคำถามให้ถูกต้อง อย่างที่ทำอยู่หรือเปล่า

ผู้ชี้แนะ: การสังเกตเป็นการใช้ตา ดู ใช้มือจับดู จมูกดมกลิ่น เพื่อรับรู้ความละเอียด และ ส่วนประกอบของดอกไม้ ใบไม้ ดังนั้นถ้าจะถามเพื่อให้สังเกตก็ต้องถามเพื่อให้ พิจารณารายละเอียดย่อย ๆ เหล่านั้น ครู ใบไม้มีลายด้วย ลายเส้นของใบมันเป็น อย่างไร จับดูกลีบดอกไม้มันเป็นอย่างไรบ้าง

(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 4 มกราคม 2550)

กรณีศึกษาที่ 1 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระเรื่อง “การสังเกต” มา ชี้แนะให้ครูเข้าใจมากขึ้น โดยเมื่อตรวจสอบด้วยการถามคำถามพบว่าครูยังไม่เข้าใจเรื่องมโนทัศน์ ของ “การสังเกต” จึงใช้วิธีการอธิบายด้วยภาษาที่让ครูเข้าใจได้ง่าย โดยใช้ตัวอย่างเหตุการณ์จาก การสอนมาประกอบคำอธิบาย โดยยังไม่ได้ตรวจสอบความเข้าใจของครูและให้วางแผน ปรับเปลี่ยนการสอน ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ จึงอยู่ระดับ 2 คือ สามารถระบุมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนของครูได้ และใช้วิธีการบอกอธิบายเพื่อให้ครูปรับมโนทัศน์ให้ถูกต้อง

2.2 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอนของกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1 ได้สังเกตการจัดกิจกรรมการสอน โดยครูให้นักเรียนใช้ แถบผ้าประกอบการเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ตามจังหวะเพลง เมื่อเสร็จสิ้นการสอนได้มีการ ดำเนินการชี้แนะเพื่อสะท้อนผลการสังเกตการสอน ดังนี้

ผู้ชี้แนะ: การจัดกิจกรรมครั้งนี้ นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ประกอบอุปกรณ์ ตามได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แค่ไหน

ครู: มีบางคนทำได้คล่องแคล่ว แต่ส่วนใหญ่ก็ยังเดินชนกันบ้าง เขายังขาดทักษะเรื่อง ทิศทาง และระยะห่าง

ผู้ชี้แนะ: คิดว่าปัญหาที่นักเรียนเคลื่อนไหวได้ไม่ดีนั้น เกิดจากสาเหตุอะไร

ครู: ดูเหมือนว่าเขายังไม่ค่อยพร้อม ทั้งที่เคยฝึกกิจกรรมการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานมา ตั้งแต่ภาคเรียนต้นแล้ว แต่ก็ยังไม่ค่อยได้

ผู้ชี้แนะ: ก็แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการร่างกายยังไม่พร้อมที่จะมาเคลื่อนไหวซับซ้อน แบบมีการเคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลง ใช้อุปกรณ์ และต้องสร้างสรรค์ ทำทางประกอบเพลงอีก ทำให้นักเรียนหลายคนมีปัญหาอย่างที่บอกมา

ครู: เราสอนยากเกินความสามารถของเด็กส่วนใหญ่ เพราะสนใจสอนให้ได้ตาม แผนการสอน แต่ไม่คำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนเลย

ผู้ชี้แนะ: เมื่อรู้ปัญหาอย่างนี้จะแก้ไขอย่างไร

ครู: ปรับแผนการสอนใหม่ ทบทวนเรื่องการเคลื่อนไหวพื้นฐานง่าย ๆ ก่อน จากนั้น จึงให้เคลื่อนไหวประกอบจังหวะเพลง พอชำนาญขึ้นก็ใช้อุปกรณ์ประกอบ

ค่อย ๆ ฝึกให้ยากขึ้นทีละนิด

ผู้ชี้แนะ: การสอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนเป็นหลัก และถ้าสามารถเรียงลำดับกิจกรรมการเคลื่อนไหวจากง่าย ไปสู่กิจกรรมที่ซับซ้อนขึ้นทีละนิตอย่างทีบอก มา ก็จะช่วยให้สามารถเลือกมาจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน ได้ง่ายขึ้น
(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 25 กันยายน 2550)

กรณีศึกษาที่ 1 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน เกี่ยวกับเรื่องการออกแบบ การสอนที่สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา และการจัดประสบการณ์ การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ โดยให้ครูได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมของตนเอง ช่วยให้ครูตระหนัก ในปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ชวนให้คิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงหลักการสอนที่คำนึงถึง พัฒนาการของนักเรียน ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน จึงอยู่ในระดับ 3 คือ สามารถวินิจฉัย/ระบุความไม่สอดคล้องของการใช้วิธี/เทคนิคการสอนของครูกับพัฒนาการของ ผู้เรียน และใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ครูได้ค้นพบวิธี/เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

2.3 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

ในการดำเนินการชี้แนะครูระดับก่อนประถมศึกษา กรณีศึกษาที่ 1 ได้ข้อมูล จากครูเรื่องการให้การบ้านแก่นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จึงเลือกใช้ความรู้เกี่ยวกับการชี้แนะ มาช่วยให้ครูมีความเข้าใจเรื่องการให้การบ้านนักเรียน เหตุการณ์ที่แสดงถึงสมรรถภาพ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะมีดังนี้

ครู: ได้รับการอบรมมาว่าในระดับก่อนประถมศึกษาไม่ควรให้การบ้านนักเรียน แต่ ก็เห็นโรงเรียนสาธิตเขาให้การบ้านนักเรียนเยอะมาก เลยนำสมุดการบ้านมาลอง ให้นักเรียนทำบ้าง ไม่รู้จะถูกไหม

ผู้ชี้แนะ: ที่เล่ามามีหลายประเด็น แต่สำคัญที่ควรคุยกันให้ชัด คือ “การบ้าน” หมายถึง อะไร ได้บ้าง นอกจากเป็นสมุดการบ้านอย่างที่บอก การให้นักเรียนไปทำงาน ช่วยพ่อแม่ที่บ้านแล้วกลับมาเล่าให้ครูฟังเป็นการบ้านไหม

ครู: ก็เป็นการบ้านได้ การมอบหมายให้นักเรียนไปทำกิจกรรมเล็ก ๆ ที่บ้านก็เป็น การบ้านได้ทั้งหมด

ผู้ชี้แนะ: ต้องไปดูว่าการบ้านนั้นเราให้นักเรียนทำอะไร จุดประสงค์ของการบ้าน เพื่อ เป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว หรือเตรียมการสำหรับการเรียนในวันต่อไป

ครู: ที่เขาบอกว่าไม่ควรให้การบ้านก็คงหมายถึงความถึงการบ้านแบบเขียนเป็นเล่มๆ

ผู้ชี้แนะ: เขาหมายถึงการบ้านที่เป็นเชิงวิชาการที่ยากเกินระดับพัฒนาการของนักเรียน ที่นี้ ตอบตัวเองได้หรือยังว่าให้การบ้านนักเรียนไปนั้นถูกหรือไม่

ครู: ให้การบ้านได้ แต่ ควรเลือกให้เหมาะกับนักเรียน ไม่ยากเกินไป และควรมีกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากต้องทำในสมุดการบ้านเพียงอย่างเดียว

ผู้ชี้แนะ: ทีนี้เราก็เข้าใจเรื่องการบ้านอย่างชัดเจนไปอีกเรื่องหนึ่งแล้ว

(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 25 กันยายน 2550)

กรณีศึกษาที่ 1 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะมาช่วยให้ครูเข้าใจเรื่องการให้การบ้าน นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา มีการกำหนดจุดเน้นในการชี้แนะ การนิยามความหมายของ “การบ้าน” การให้ประเมินตนเอง ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ จึงอยู่ในระดับ 3 คือ มีการใช้วิธีการชี้แนะ 2-3 วิธี มาใช้เพิ่มเติมจากการบอกหรืออธิบายให้ครูเข้าใจหรือปฏิบัติตามได้

3. ผลด้านเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1

กรณีศึกษาที่ 1 ให้ข้อมูลที่แสดงถึงเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ ดังนี้

1) การดำเนินการชี้แนะช่วยให้ตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ความสามารถของตนเองที่ต้องพัฒนาและนำมาใช้ในการชี้แนะ

“เดิมคิดว่าตนเองมีความรู้ทางด้านการศึกษาก่อนประถมศึกษาจากการที่ได้ศึกษาและเรียนรู้มานาน ตนเองเก่งในเรื่องก่อนประถมศึกษาอยู่แล้ว ไม่ต้องเรียนรู้อะไรมาก แต่เมื่อมาดำเนินการชี้แนะ ผลการสะท้อนการทำงานทำให้พบว่าความรู้ที่อยู่มีนั้น ยังไม่ลึกซึ้งไม่ชัดเจนพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องชี้แนะให้ครูพัฒนาการสอนที่เน้นทักษะการคิดให้นักเรียน ทำให้รับรู้ว่าคุณเองยังมีความรู้ที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน ต้องเรียนรู้อีกมาก”

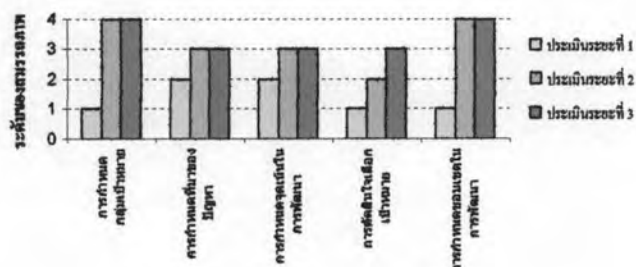
2) ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูมากขึ้น และตระหนักว่าควรใช้วิธีการพัฒนาที่แตกต่างกัน

“การไปชี้แนะในชั้นเรียนทำให้เห็นความสามารถ ความถนัดของครูแต่ละคน เคยเห็นตอนที่เขามาประกวดครูดีเด่น แต่สภาพจริง ๆ ในห้องเรียนไม่เคยรู้ว่าเขาเป็นอย่างไร ทำให้มีข้อมูลครูมากขึ้น เห็นแนวทางการพัฒนาครูที่ชัดเจนมากขึ้น ทำให้รู้ว่าจะให้ครูที่เก่งในบางเรื่องไปช่วยเหลือเติมเต็มให้ครูคนอื่นได้อย่างไรบ้าง”

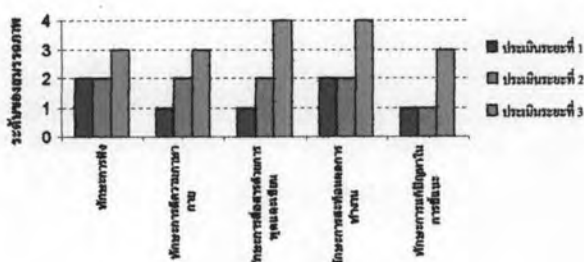
3) เป็นวิธีที่ต้องใช้เวลาเพื่อให้ครูปรับตัว และให้นักวิชาการที่เลี้ยงพัฒนาทักษะการชี้แนะมากขึ้น

“แรก ๆ กังวลว่าจะถามคำถามถูกไหม เป็นเรื่องเป็นราวหรือเปล่า เลขคูเป็นปัญหาไปหมด ยิ่งถ้าไม่ได้เตรียมเรื่องเนื้อหาไปก่อนก็จะกังวลมาก บางทีก็ไม่แน่ใจว่าพาคูไปถูกทางหรือตรงประเด็นไหม ครูเองก็กังวล แต่หลัง ๆ เขากล้าพูดคุยกับเรามากขึ้น เขาก็อยากสอนให้เราคูมากขึ้น”

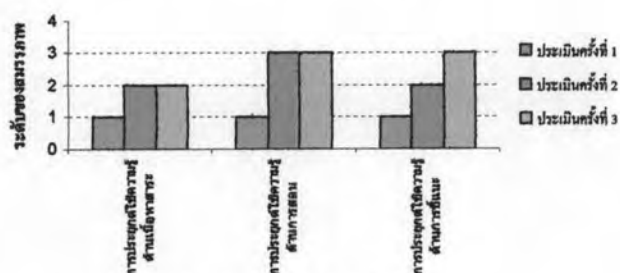
4. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของของกรณีศึกษาที่ 1

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านการวางแผนการชี้แนะ

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านการดำเนินการชี้แนะ

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้

ภาพที่ 23 ระดับของสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของกรณีศึกษาที่ 1 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 23 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 1 สามารถพัฒนาสมรรถภาพการชี้แนะเพิ่มขึ้น(จากระดับที่ 1) ในทุกตัวบ่งชี้ อย่างน้อย 1 ระดับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการพัฒนาสูงสุดถึงระดับ 4 ในสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะ และทักษะการดำเนินการชี้แนะ ส่วนสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ พัฒนาถึงระดับ 3

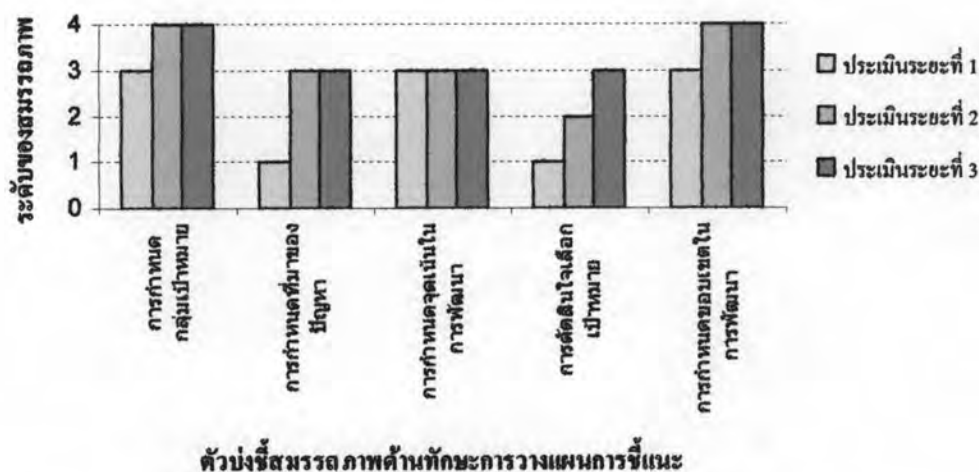
เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ตั้งแต่ระดับ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีระดับการพัฒนาสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน

ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2

กรณีศึกษาที่ 2 ดำเนินการชี้แนะการจัดการเรียนการสอนแก่ครูจำนวน 40 ครั้ง เมื่อนำข้อมูลการดำเนินการชี้แนะในโรงเรียนมาใช้ประเมินเป็นระยะ ๆ รวม 3 ครั้ง มีผลการประเมินสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านทักษะของกรณีศึกษาที่ 2

1.1 ผลการประเมินด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2

ภาพที่ 24 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 24 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 2 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระยะที่ 1) 2 ระดับ ในด้านการกำหนดที่มาของปัญหา และการตัดสินใจเลือกเป้าหมาย และเพิ่มขึ้น 1 ระดับ ในด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา ส่วนด้านกำหนดจุดเน้นในการพัฒนานั้นมีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับ 3 ในการประเมินทั้ง 3 ระยะ โดยระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 2 มีการพัฒนาสมรรถภาพด้านการตัดสินใจเลือกเป้าหมายเพิ่มขึ้นในทุกระยะ ส่วนด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดที่มาของปัญหา และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา มีการเพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และมีการพัฒนาคงที่อยู่ในระยะที่ 3 สำหรับเรื่องการกำหนดจุดเน้นใน

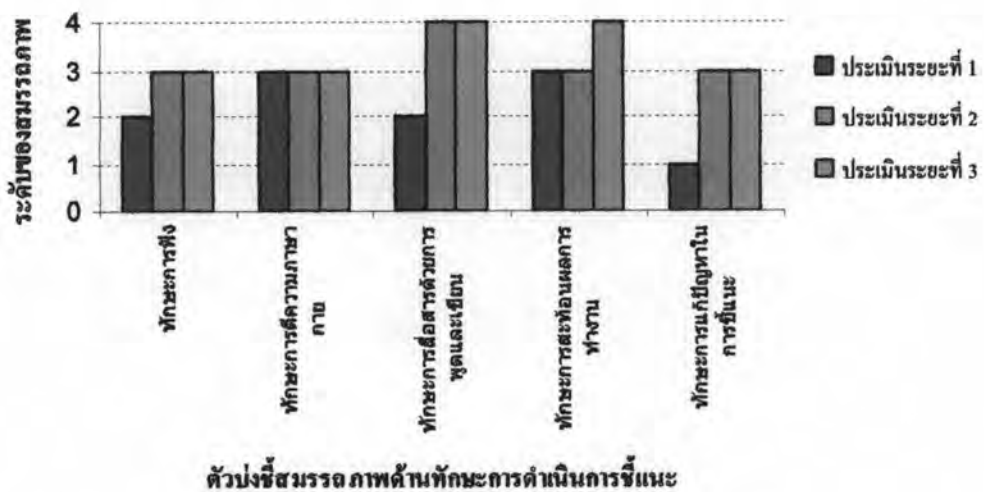
การพัฒนา นั้น พบว่า มีการพัฒนาในระยะแรกถึงระดับ 3 และมีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับนั้น ในระยะที่ 2 และ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนามที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผน การชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2 ดังตัวอย่าง

กรณีศึกษาที่ 2 ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการสอนคิดวิเคราะห์ให้แก่ครูในเขตพื้นที่ หลังจากนั้นจึงจัดประชุมเฉพาะครูที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเน้นการคิดวิเคราะห์ เพื่อวางแผนการดำเนินการชี้แนะการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนกรณีศึกษาที่ 2 ดำเนินการชี้แนะในโรงเรียน โดยไปสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูตามวันเวลา และประเด็นในการสังเกตตามที่ได้ตกลงร่วมกันกับครูไว้แล้ว หลังการสังเกตการสอนมีการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิชาการที่เลี้ยง ครูผู้สอน และเพื่อนครูคนอื่นเพื่อร่วมสะท้อนผลการสังเกตการสอน เน้นการนำความรู้เรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์มาปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้ และนัดหมายการชี้แนะในครั้งต่อไป

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 2 มีสมรรถภาพด้านการวางแผนการชี้แนะ กล่าวคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้เน้นการทำงานกับครูเป็นรายบุคคล โดยใช้ความต้องการและปัญหาของครูแต่ละคนมาเป็นข้อมูลในการชี้แนะ เน้นผลที่การพัฒนาการเรียนการสอนของครูแต่ละคน และช่วยให้ครูได้เชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับการจากรอบรามาแล้ว ให้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และ การชี้แนะเป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูในบริบทการทำงานจริง

1.2 ผลการประเมินด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2

ภาพที่ 25 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 25 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 2 สามารถพัฒนาสามารถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ ตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่ม (จากระยะที่ 1) 2 ระดับ ในด้านทักษะการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และด้านทักษะการแก้ปัญหาในการชี้แนะ และเพิ่มขึ้น 1 ระดับใน ด้านทักษะการฟัง และการสะท้อนผลการทำงาน ส่วนการตีความภาษาภาษานั้นมีพัฒนาการคงที่อยู่ในระดับ 3 ในการประเมินทั้ง 3 ระยะ ทั้งนี้ระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และการสะท้อนผลการทำงาน

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 2 มีการพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการฟัง ทักษะการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และทักษะการแก้ปัญหาในการชี้แนะ มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และมีการคงที่ในระยะที่ 3 ส่วนทักษะการสะท้อนผลการทำงานมีการพัฒนาคงที่ในระยะที่ 2 และมีการพัฒนาขึ้นในระยะที่ 3 สำหรับทักษะการตีความภาษาภาษานั้น พบว่า มีการพัฒนาในระยะแรกถึงระดับ 3 และมีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับนั้น ในระยะที่ 2 และ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนาม ที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ ของกรณีศึกษาที่ 2 ดังตัวอย่าง

ผู้ชี้แนะ: การสอนครั้งนี้สิ่งที่ทำได้ดี เป็นที่พอใจมีอะไรบ้าง

ครู: เด็กรู้สึกสนุก ตั้งใจเรียนดี เป็นธรรมชาติ

ผู้ชี้แนะ: ด้านการสอนของครู กิจกรรมอะไรที่คิดว่าทำได้ดี

ครู: แจ่งวัตถุประสงค์ให้นักเรียนทราบก่อน เตรียมสื่อการสอนมาดี มีใบความรู้เกี่ยวกับการอ่านให้นักเรียนอ่าน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากใบงาน

ผู้ชี้แนะ: ให้นักเรียนเรียนรู้เรื่อง “การอ่านในใจ” ทำไมให้อ่านจากใบงาน นำให้เขาทำตามขั้นตอนการอ่านในใจเลย

ครู: อยากให้เขาได้หลักการถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านก่อน เรื่องให้อ่านในใจเลยก็ไมรู้ทำอย่างไรนอกจากบอกให้อ่าน

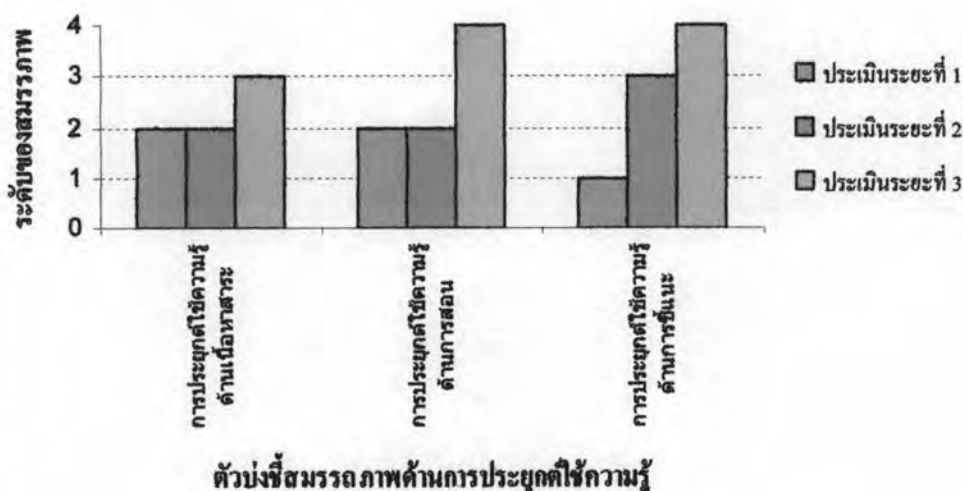
ผู้ชี้แนะ: การสอนอ่านในใจ เราก็คควรให้ลงมืออ่านตามขั้นตอนเลย อาจเริ่มด้วยให้ดูชื่อเรื่อง รูปภาพประกอบ แล้วลองคิดจินตนาการดูว่าเรื่องราวเป็นอย่างไรก่อน จากนั้นก็ลงมืออ่าน แบบผ่านๆ ขณะที่อ่านก็ขีดเส้นใต้คำหรือประโยคที่คิดว่าสำคัญ ไปด้วย อ่านจบก็นำคำสำคัญมาเขียนเรียงต่อกัน และลองสรุปดูว่าเรื่องที่อ่านนั้นมีสาระสำคัญอะไรบ้าง สุดท้ายจึงเริ่มอ่านแบบละเอียด เพื่อตรวจสอบว่าสามารถอ่านจับใจความสำคัญได้ต่างจากการอ่านรอบแรกอย่างไรบ้าง

(ข้อมูลภาคสนาม, 6 กรกฎาคม 2549)

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 1 มีสมรรถภาพด้านการดำเนินการชี้แนะ กล่าวคือ ตั้งใจฟังอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ครูอธิบายเพิ่มมากขึ้น มีการสังเกต อากัปกิริยาของครูขณะที่ดำเนินการชี้แนะพบว่าครูเริ่มไม่แน่ใจเกี่ยวกับการสอนอ่านในใจ หรือยังไม่มีความรู้ที่เพียงพอ จึงปรับท่าที โดยเน้นการอธิบายวิธีการอ่านในใจ เน้นการสื่อสารที่เหมาะสมกับครู เพื่อให้ครูเข้าใจได้ง่าย ให้ครูได้สะท้อนผลการทำงาน อธิบายและประเมินการสอนของตนเอง ส่วนการแก้ปัญหาในการชี้แนะเป็นการบอกวิธีการแก้ปัญหาให้ครูนำไปปฏิบัติ เนื่องจากวินิจฉัยแล้วพบว่าครูยังขาดความรู้ และยังไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

2. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 2

ภาพที่ 26 ระดับของสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 2

จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 26 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 2 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ตามตัวบ่งชี้ 3 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระยะที่ 1) 3 ระดับ ในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ และเพิ่มขึ้น 2 ระดับในด้านการสอน ส่วนการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระเพิ่มขึ้น 1 ระดับ โดยระดับสูงสุดที่พัฒนาได้ คือ ระดับ 4 ซึ่งเป็นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอนและการชี้แนะ

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 2 มีการพัฒนาสมรรถภาพเพิ่มขึ้นในทุกระยะในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ ส่วนการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาและการสอน มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในระยะที่ 3

2.1 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระของกรณีศึกษาที่ 2

ในการดำเนินการชี้แนะครูระดับประถมศึกษา กรณีศึกษาที่ 2 ได้สังเกต การสอนสาระวิชาภาษาไทย ครูให้นักเรียนจับกลุ่มเพื่อระดมความคิด โดยครูให้ประเด็นว่า “ปัญหาในการอ่านในใจ และปัญหาในการอ่านออกเสียง” นักเรียนเขียนความคิดเห็นลงบนกระดาษ แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้ว ได้มีการดำเนินการชี้แนะเพื่อสะท้อนผลการสังเกตการสอน เหตุการณ์ที่แสดงถึงสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ มีดังนี้

ผู้ชี้แนะ: ตอนนี้อ่านเรื่อง “การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ” โดยเน้นไปที่ปัญหาในการอ่านเป็นหลัก ก่อนไปถึงเรื่องปัญหาในการอ่าน เรามาพิจารณาเรื่องสิ่งที่ใช้ในการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจกันก่อน คุณครูคิดว่า เราอ่านออกเสียงในงานเขียนประเภทไหนบ้าง

ครู: ประกาศ ข่าว บทวิทยุกระจายเสียง...

ผู้ชี้แนะ: แล้วเราจะอ่านในใจในงานเขียนประเภทไหน

ครู: หนังสือทั่วไป นิตยสาร อะไรก็ได้ที่เราอ่านคนเดียวไม่ต้องมีคนฟัง

ผู้ชี้แนะ: ถ้าจำแนกงานเขียนออกเป็นงานสำหรับอ่านออกเสียง และงานเขียนสำหรับอ่านในใจ โดยรวมแล้วมันต่างกันอย่างไร

ครู: เราใช้อ่านออกเสียงก็เพื่อให้คนอื่นฟังหรือรับรู้ข้อมูลนั้นด้วย แต่ถ้าอ่านในใจเราก็แค่รับรู้ข้อมูลคนเดียว

ผู้ชี้แนะ: ก็แสดงว่า การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ มีวัตถุประสงค์เฉพาะว่าจะอ่านเพื่ออะไร ทีนี้มาดูเฉพาะเรื่องการอ่านออกเสียง การอ่านออกเสียงในข่าว กับอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ จะมีวิธีในการอ่านต่างกันไหม

ครู: ถ้าเป็นข่าวก็ต้องเน้นไปที่การอ่านให้คล่อง ข่าวอาชญากรรมก็ต้องให้ดูชิงชังหน่อย...ส่วนอ่านทำนองเสนาะก็ต้องถูกอักขระ ใช้น้ำเสียงให้ชวนฟัง

ผู้ชี้แนะ: ลองสรุปความรู้เกี่ยวกับการอ่านออกเสียง กับการอ่านในใจกันหน่อยดีไหม

ครู: ...งานเขียนมันมีวัตถุประสงค์เฉพาะของมัน การเลือกอ่านออกเสียงหรืออ่านในใจ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอ่านด้วย...แล้วแม้ว่าจะอ่านออกเสียงเหมือนกัน แต่ก็มีวิธีการอ่านต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของงานเขียนนั้น ๆ

(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 4 กรกฎาคม 2549)

กรณีศึกษาที่ 2 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะด้านเนื้อหาสาระ “การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ” มาชี้แนะให้ครูมีความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น โดยเมื่อได้การสังเกตการสอนพบว่า ครูยังไม่มีความกระจ่างในเนื้อหาสาระของ “การอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ” ส่งผลให้การสอนไม่สามารถทำให้นักเรียนได้มีทัศนคติสำคัญของการอ่านได้ จึงใช้วิธีการถาม

คำถามเพื่อตรวจสอบ/ทบทวนความเข้าใจของครู กระตุ้นให้ครูได้สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้เพิ่ม ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ จึงอยู่ในระดับ 3 คือ สามารถระบุโมทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนของครูได้ ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ครูค้นพบ/เกิดความกระจ่างมโนทัศน์ด้วยตนเอง

2.2 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอนของกรณีศึกษาที่ 2

ในการดำเนินการชี้แนะ กรณีศึกษาที่ 2 ได้สังเกตการสอนสาระวิชาภาษาไทยของครูระดับประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง คุณสมบัติการสลับที่ของการบวก เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้ว ได้มีการดำเนินการชี้แนะเพื่อสะท้อนผลการสังเกตการสอน เหตุการณ์ที่แสดงถึงสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน มีดังนี้

ผู้ชี้แนะ: ถ้าจะสอนให้ดีกว่านี้อีก ต้องทำอะไรบ้าง

ครู: ให้นักเรียนมีเวลาทำโจทย์มากขึ้น ให้ทำหลาย ๆ ข้อ...

ผู้ชี้แนะ: มีอะไรอีกไหม

ครู: ให้เด็กได้แต่งหรือคิดโจทย์เอง อาจทำเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคล

ผู้ชี้แนะ: การให้ทำงานเป็นกลุ่ม กับการทำงานเป็นรายบุคคลมีข้อดี ข้อเสียต่างกันอย่างไร

ครู: ถ้าเป็นรายบุคคล นักเรียนก็ได้คิดทุกคน แต่ถ้าคิดเป็นกลุ่มทำให้ได้ระดมสมอง

ผู้ชี้แนะ: นั่นเป็นข้อดีใช่ไหม แล้วข้อเสียล่ะ

ครู: คิดเป็นรายบุคคลบางทีก็คิดไม่ออก ส่วนคิดเป็นกลุ่มบางทีก็ให้เพื่อนทำ ตัวเองเลยไม่ได้คิดอะไร

ผู้ชี้แนะ: การให้ทำงานกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ได้เห็นว่ามีคนคิดต่างจากตัวเอง แต่การคิดเป็นกลุ่มบางทีก็ไม่คิด เราจัดอ่อนของการทำงานกลุ่มแล้วจะเตรียมการสอนอย่างไร

คุณครู: ต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน ว่าใครทำอะไรบ้าง เราก็ตรวจสอบให้แน่ใจ แล้วจึงให้ลงมือทำงานกลุ่ม แล้วตามดูว่าทำตามที่ตกลงไว้เพียงใด

(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 6 กรกฎาคม 2549)

กรณีศึกษาที่ 2 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน โดยใช้คำถามให้ครูได้ทบทวนความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นรายบุคคลและการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ตระหนักในจุดเด่น จุดด้อยของการจัดกิจกรรมการสอนแต่ละแบบ และให้เตรียมการเพื่อป้องกันปัญหาหรือจุดด้อยอาจที่เกิดขึ้นในการสอน ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน จึงอยู่ในระดับ 4 คือ สามารถช่วยให้ครูเข้าใจ/ค้นพบวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ และมีการให้วางแผนเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.3 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2

ในการดำเนินการชี้แนะครูระดับก่อนประถมศึกษา กรณีศึกษาที่ 2 ได้เลือกใช้ความรู้เกี่ยวกับการชี้แนะเกี่ยวกับการตั้งคำถามให้ครูได้คิดทบทวนการสอน มาช่วยให้ครูมีความเข้าใจเรื่องการฝึกสมาธิให้แก่เด็กในระดับก่อนประถมศึกษา เนื่องจากครูต้องการให้ช่วยเหลือเรื่องการสอนให้นักเรียนมีสมาธิ เหตุการณ์ที่แสดงถึงสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะมีดังนี้

- ผู้ชี้แนะ: คุณครูคิดว่าในการสอนที่เพิ่งเสร็จไปนั้น มีกิจกรรมอะไรที่ทำให้เด็กมีสมาธิ
- คุณครู: ใช้คำถามที่เร้าใจ ให้ความสนใจเด็กอย่างทั่วถึง เล่นนิทานโดยใช้เทคนิคและสื่อที่แปลกใหม่ การใช้เทคนิคการเก็บเด็ก เช่น ให้นับเลขไม่มีเสียง อ่านจากริมฝีปาก
- ผู้ชี้แนะ: เด็กมีพฤติกรรมอย่างไร ที่แสดงว่าเขามีสมาธิ
- ครู: ครูเล่นนิทานก็ฟัง ไม่เล่น ครูให้ทำกิจกรรมก็ตั้งใจทำงานเสร็จ
- ผู้ชี้แนะ: การมีสมาธิคือการทำให้เด็กแน่วแน่ จดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งใช่ไหม
- ครู: ใช่
- ผู้ชี้แนะ: ถ้าเช่นนั้นทุกกิจกรรมที่เราจัด ไปก็เพื่อฝึกสมาธิของนักเรียนทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำท่าประกอบ การให้นับเลข การเล่นนิทานประกอบการฝึกกระดาศ ขอให้เราจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำ
- คุณครู: ทุกกิจกรรมก็เป็นการฝึกสมาธิได้ทั้งหมด

(ข้อมูลภาคสนาม, 22 ธันวาคม 2549)

กรณีศึกษาที่ 2 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะมาช่วยให้ครูเข้าใจเรื่องการทำสมาธิ โดยการถามให้ทบทวนกิจกรรมการสอนที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ว่ากิจกรรมใดบ้างที่ให้มีสมาธิ การถามเพื่อให้นิยามพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีสมาธิสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ จึงอยู่ในระดับ 3 คือ มีการใช้วิธีการชี้แนะ 2-3 วิธี มาใช้เพิ่มเติมจากการบอกหรืออธิบายให้ครูเข้าใจหรือปฏิบัติตามได้

3. ผลด้านเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 2

กรณีศึกษาที่ 2 ให้ข้อมูลที่แสดงถึงเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ ดังนี้

1) ต้องอาศัยเวลาในการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ

“การทำงานในช่วงค้นรู้สึกไม่เป็นระเบียบ ไม่รู้จะถามอย่างไร ขึ้นค้นอย่างไร และจบอย่างไร ได้ลองผิทดลองถูกจนโรงเรียนที่ทำงานด้วยแรก ๆ กลายเป็นแหล่งทดลองของเราไป ในส่วนครูตอนนี้เป็นระเบียบมากขึ้น ไม่แก๊ง แรก ๆ ยังอึด ๆ ไม่ขยับ ตอนนี่เริ่มรู้สึกว่าการชำนาญมากขึ้น และพอเห็นจุดในการพัฒนาของครูแต่ละคน”

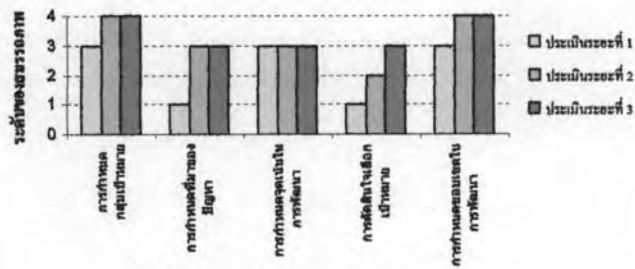
2) ตระหนักในบทบาทของตนเองมากขึ้น

“ทำให้ครูตื่นเต็นว่า มันขับไปที่ละนิด ไม่ได้อยู่ที่เดิม รู้สึกว่าไม่ได้เรียนเรื่องเก่า เป็นการเรียนแบบต่อยอด เราไปเป็นเพื่อนกับครูที่จะเดินไปพร้อมกัน เราเป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นความรู้สึกว่าเราก็กำลังค้นหา ยังมีเรื่องที่ต้องเรียนรู้อีกเยอะมากที่ต้องเรียนไปด้วยกัน จากเดิมที่เห็นคนอื่นเป็นอั่งว้างเปล่า แล้วเราก็เอาความรู้ของเราไปใส่ให้เต็ม”

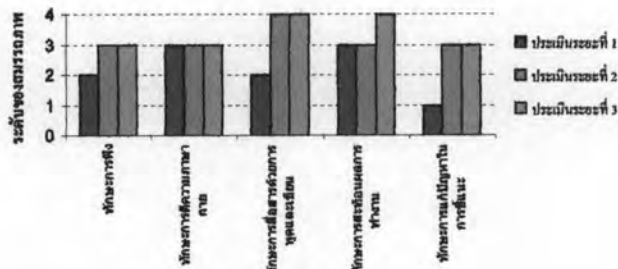
3) ช่วยเอื้อให้การทำงานเป็นระบบมากขึ้น

“เมื่อก่อนได้รับการอบรมอะไรมาใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ จะจัดการอบรมขยายความรู้นี้ให้ครู แต่ตอนนี้เวลาเรียนรู้อะไรใหม่ ก็จะมาคิด ข่อยดูว่ามีอะไรบ้าง แต่ละส่วนจะไปเคมให้กับครูคนไหนได้บ้าง มองเฉพาะคนไป คนที่ไม่รับก็ถอยไม่เป็นไร”

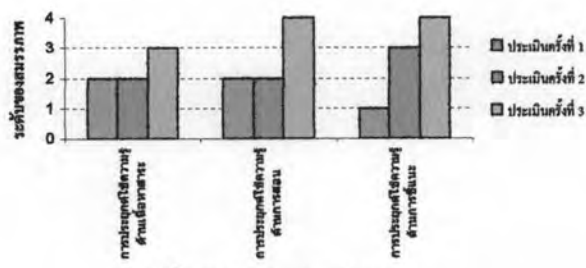
4. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของของกรณีศึกษาที่ 2

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการเรียน

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการเรียน

ตัวบ่งชี้สมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้

ภาพที่ 27 ระดับของสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของกรณีศึกษาที่ 2 จากการประเมิน 3 ระยะ

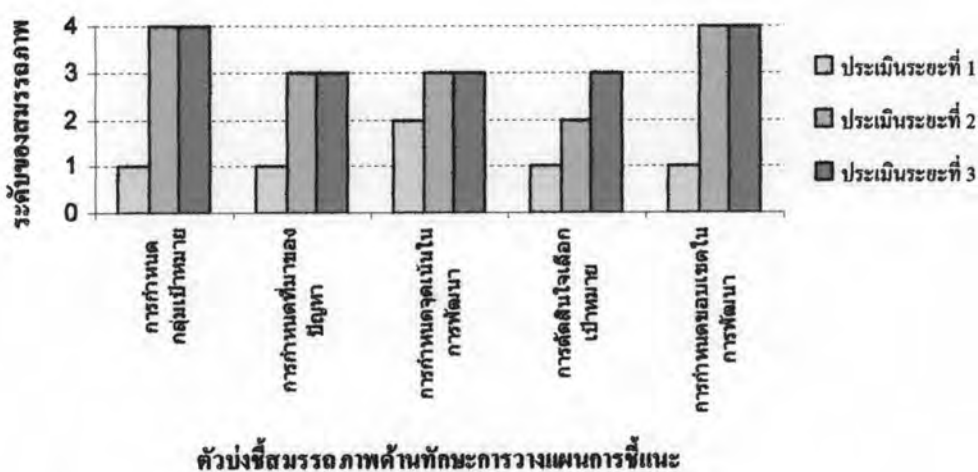
จากภาพที่ 27 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 2 สามารถพัฒนาสมรรถภาพการชี้แนะเพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) ในทุกตัวบ่งชี้อย่างน้อย 1 ระดับ ยกเว้น ด้านการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนา และด้านทักษะการตีความภาษากาย มีพัฒนาการคงที่อยู่ในระดับ 3 ตัวบ่งชี้ที่มีการพัฒนาจำนวน 11 ประการ คิดเป็นร้อยละ 85 (จากทั้งหมด 13 ตัวบ่งชี้) มีระดับการพัฒนาสูงสุดถึงระดับ 4 ในทุกด้าน เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ตั้งแต่ระดับ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 2 มีพัฒนาการสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน ยกเว้น ตัวบ่งชี้ด้านการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาและด้านทักษะการตีความภาษากาย มีการพัฒนาในระยะแรกถึงระดับ 3 และมีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับนั้น ในระยะที่ 2 และ 3

ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3

กรณีศึกษาที่ 3 ดำเนินการชี้แนะการจัดการเรียนการสอนแก่ครูจำนวน 12 ครั้ง เมื่อใช้การประเมินเป็นระยะ ๆ รวม 3 ครั้ง มีผลการประเมินสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านทักษะของกรณีศึกษาที่ 3

1.1 ผลการประเมินด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3

ภาพที่ 28 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3

จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 28 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการชี้แนะตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระยะที่ 1) 3 ระดับ ในด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมายและการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา และเพิ่มขึ้น 2 ระดับ ในด้านการกำหนดที่มาของปัญหาและการตัดสินใจเลือกเป้าหมาย ส่วนในด้านการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเพิ่มขึ้น 1

ระดับ โดยระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือ ระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้าน การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา

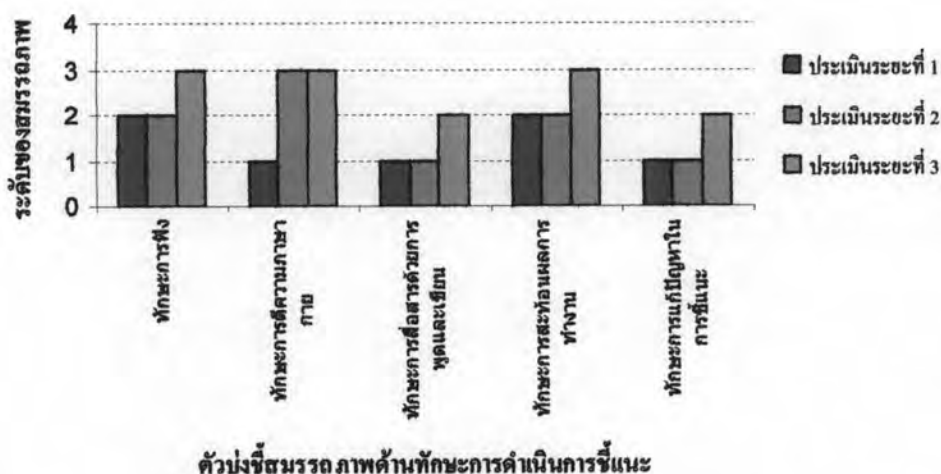
เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 กรณีศึกษาที่ 3 มีการพัฒนาสมรรถภาพด้านการตัดสินใจเลือกเป้าหมายเพิ่มขึ้นในทุกๆ ส่วนใน ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดที่มาของปัญหา การกำหนดจุดเน้นในการพัฒนา และ การกำหนดขอบเขตในการพัฒนา มีการเพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และมีการพัฒนาการคงที่ในระยะที่ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนามที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผน การชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3 ดังตัวอย่าง

กรณีศึกษาที่ 3 ได้ร่วมประชุมวางแผนการทำงาน และจัดสรรเวลาเพื่อออกดำเนินการ ชี้แนะในโรงเรียน ด้วยการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดประชุมสะท้อนผล การสังเกตการสอน ให้คำแนะนำแก่ครูสำหรับการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของครูแต่ละคนเป็นฐานในการพัฒนา

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 3 มีสมรรถภาพด้านการวางแผนการชี้แนะ กล่าวคือ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้เน้นการทำงานกับครูเป็นรายบุคคล โดยใช้ ความต้องการและปัญหาของครูแต่ละคนมาเป็นข้อมูลในการชี้แนะ เน้นผลที่การพัฒนาการเรียน การสอนของครูแต่ละคน และ การชี้แนะเป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นการพัฒนาครูในบริบท การทำงานจริง

1.2 ผลการประเมินด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3

ภาพที่ 29 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 29 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ ตามตัวบ่งชี้ 5 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระยะที่ 1) 2 ระดับ ในด้านทักษะการตีความภาษากาย และเพิ่มขึ้น 1 ระดับ ในด้านทักษะการฟัง การสื่อสารด้วยการพูดและเขียน การสะท้อนผลการทำงาน และการแก้ปัญหาในการชี้แนะ โดยระดับสูงสุดที่สามารถพัฒนาได้คือระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านการฟัง การตีความภาษากาย และการสะท้อนผลการทำงาน

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีที่ 3 มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ในระยะที่ 3 ในด้านทักษะการฟัง การสื่อสารด้วยการพูดและเขียน การสะท้อนผลการทำงาน และการแก้ปัญหา ส่วนในด้านการตีความด้านภาษาภาษานั้น เพิ่มขึ้นในระยะที่ 2 และคงพัฒนาการเพิ่มขึ้นนั้นในระยะที่ 3

เหตุการณ์จากข้อมูลภาคสนาม ที่แสดงถึงการมีสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 1 ดังตัวอย่าง

ผู้ชี้แนะ: การสอนครั้งนี้ทำอะไรบ้าง

ครู: ให้หลักการแก้โจทย์ปัญหา พานักเรียนวิเคราะห์โจทย์ปัญหา แล้วให้โจทย์ปัญหาคิดเอง โดยให้คิดว่าจะหาวิธีคิดราคาของผักกาดกระโปรงได้กี่วิธี

ผู้ชี้แนะ: เป็นการสอนที่ตรงกับลำดับขั้นการสอนโจทย์ปัญหาเลย

ครู: การสอนคณิตศาสตร์เป็นขั้นตอนที่ชัดเจนอยู่แล้ว

ผู้ชี้แนะ: เราเคยตกลงกันไว้ว่าจะเน้นการสอนคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ มีกี่ขั้นตอน

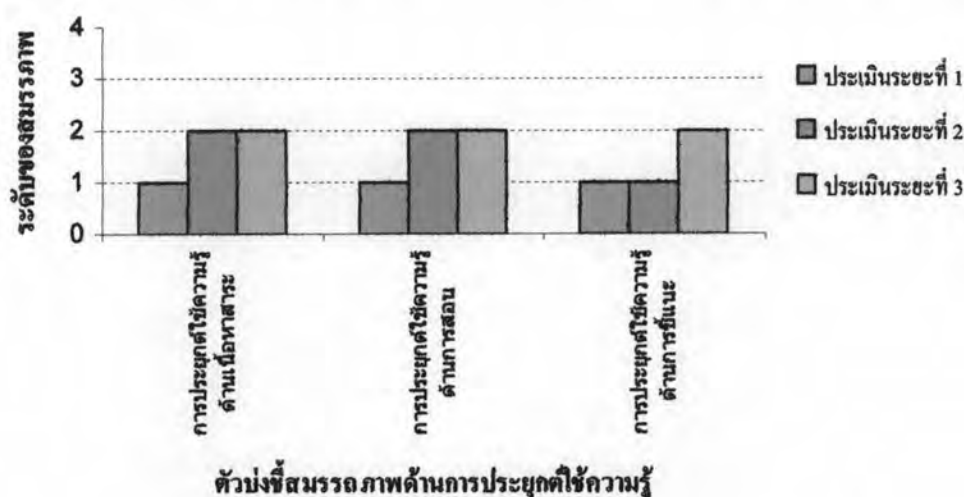
ครู: ระบุปัญหา สร้างทางเลือก ประเมินทางเลือก และเลือกทางเลือกไปปฏิบัติแก้ปัญหา

ผู้ชี้แนะ: ที่สังเกตดู สอนได้ตรงตามหลักการสอนแก้โจทย์ปัญหา แต่ถ้าสุดท้ายของการแก้โจทย์ปัญหาคือ ให้นักเรียนได้ตรวจสอบผลการคิดแก้ปัญหาด้วย แต่เรื่องการคิดแก้ปัญหาคงต้องคิดกันอีกทีว่าจะทำอย่างไร

(ข้อมูลภาคสนาม, 16 ธันวาคม 2549)

จากตัวอย่างข้อมูลภาคสนาม แสดงให้เห็นว่า กรณีศึกษาที่ 3 มีสมรรถภาพการดำเนินการชี้แนะ กล่าวคือ ตั้งใจฟังอย่างต่อเนื่อง รับรู้ภาษาที่ครูแสดงออกมาและตีความเพื่อปรับท่าทีของตนเองได้เหมาะสม เน้นการสื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจได้ง่าย และร่วมกับครูสะท้อนผลการสอน

2. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 3

ภาพที่ 30 ระดับของสมรรถภาพสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ของกรณีศึกษาที่ 3 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 30 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ ตามตัวบ่งชี้ทั้ง 3 ประการ ได้เพิ่มขึ้น (จากระยะที่ 1) 1 ระดับ โดยระดับสูงสุดที่พัฒนาได้คือ ระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาสาระ การสอน และการชี้แนะ

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 3 มีการพัฒนาสมรรถภาพเพิ่มขึ้น ในระยะที่ 2 และคงพัฒนาการเพิ่มขึ้นนั้น ในระยะที่ 3 ในด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระและการสอน ส่วนด้านการชี้แนะนั้นเพิ่มขึ้นในระยะที่ 3

2.1 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระของกรณีศึกษาที่ 3

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า กรณีศึกษาที่ 3 สามารถนำความรู้ด้านเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการชี้แนะ เพื่อช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น ดังตัวอย่าง

ในการดำเนินการชี้แนะครูระดับก่อนประถมศึกษา กรณีศึกษาที่ 3 ได้สังเกตการจัดกิจกรรมของครู และดำเนินการชี้แนะ เหตุการณ์ที่แสดงถึงสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ มีดังนี้

ผู้ชี้แนะ: ตอนที่ครูให้นักเรียนคิด ใบไม้ ดอกไม้เพิ่มลงในกระดาษตรงนั้นตรงนี้ ครูตั้งใจว่าจะสอนอะไร

- คุณครู: สอนความคิดสร้างสรรค์
- ผู้ชี้แนะ: คุณครูเดินดูนักเรียนแต่ละคนทำงาน แล้วบอกเขาว่าให้คิดเพิ่มเข้าไปตรงนั้นตรงนี้มีจุดประสงค์อะไร
- คุณครู: อยากให้งานออกมาสวยงามมากขึ้น
- ผู้ชี้แนะ: ครูชี้หน้าเด็กให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ เด็กไม่ได้คิดสร้างสรรค์ เพราะคิดสร้างสรรค์ต้องให้อิสระที่จะคิดจะทำ ถ้าปล่อยให้เขาคิดตามจินตนาการ แล้วให้นำงานมาเล่าให้ครูฟังเราจะเห็นความคิดสร้างสรรค์ของเขามากกว่า

(บันทึกข้อมูลสนาม, 4 มกราคม 2549)

กรณีศึกษาที่ 3 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะด้านเนื้อหาสาระ โดยการซักถามและสังเกตพฤติกรรมการสอนของคุณครู เทียบกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม พบว่าคุณครูมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนหรือไม่ได้ยังตระหนักเกี่ยวกับ “ความคิดสร้างสรรค์” จึงใช้วิธีการบอก/อธิบายให้คุณครูมีความเข้าใจมากขึ้น ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระ จึงอยู่ในระดับ 2 คือ สามารถระบุมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในการจัดการเรียนการสอนของคุณครูได้ และใช้วิธีบอก/อธิบายให้คุณครูปรับมโนทัศน์ให้ถูกต้อง

2.2 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอนของกรณีศึกษาที่ 3

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า กรณีศึกษาที่ 3 สามารถนำความรู้ด้านการสอนไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการชี้แนะ เพื่อช่วยให้คุณครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนที่ได้ดำเนินการอยู่นั้นเพิ่มมากขึ้น ดังตัวอย่าง

- ผู้ชี้แนะ: คุณครูสอนนิทานเสริมคุณธรรมจริยธรรม จะตรวจสอบได้อย่างไรว่าเด็กเกิดคุณธรรมแล้ว
- คุณครู: สังเกต ซักถาม ดูว่าเขาออกนอกกลุ่มนอกทางไหม
- ผู้ชี้แนะ: คิดว่าการสอนโดยใช้นิทานเสริมคุณธรรมแล้ว เด็กจะเกิดคุณธรรมเหมือนในนิทาน
- คุณครู: ถ้าไม่ยากจนเกินไปก็น่าจะทำได้
- ผู้ชี้แนะ: ความจริงสอนคุณธรรมง่าย ๆ ได้ เช่น ขวนเข็ญว่า “ถ้าเก็บสตางค์ได้จะทำอย่างไร” และถ้ากลับกันคือ “ถ้าเราเป็นคนทำสตางค์หายจะรู้สึกอย่างไร” ให้เด็กแสดงความคิดเห็น แล้วสรุปเป็นแนวปฏิบัติ คิดว่าดีกว่าไหม
- คุณครู: อย่างนั้นก็ปรับเป็นการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง ให้นักเรียนได้ทบทวนตัวเองได้พูดคุย อภิปรายกัน

(บันทึกข้อมูลภาคสนาม, 22 ธันวาคม 2549)

กรณีศึกษาที่ 3 ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน โดยสามารถระบุได้ว่าครูมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนว่า เพียงการอ่านนิทานเสริมคุณธรรมแล้วทำให้นักเรียนเกิดคุณธรรมตามที่ปรากฏในนิทานได้ จึงได้เสนอแนะวิธีการสอนคุณธรรมให้แก่ครู ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอน จึงอยู่ในระดับ 2 คือ สามารถวินิจฉัยความไม่สอดคล้องระหว่างวิธีสอนกับวัตถุประสงค์ในการสอนได้ และใช้การบอก/อธิบายให้ครูปรับการสอนให้ถูกต้อง

2.3 การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะของกรณีศึกษาที่ 3

กรณีศึกษาที่ 3 สามารถนำความรู้ด้านการชี้แนะไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการชี้แนะ เพื่อช่วยให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนที่ได้ดำเนินการอยู่นั้นเพิ่มมากขึ้น ดังตัวอย่าง

ผู้ชี้แนะ: คุณครูตั้งวัตถุประสงค์ว่าให้นักเรียนสอนทศนิยมที่มีผลลัพธ์ไม่เกิน 3 ตำแหน่ง แต่ที่สอนเป็นเพียง 2 ตำแหน่งเท่านั้น

คุณครู: ตอนนี่เริ่มที่ 2 ตำแหน่งก่อน ต่อไปจะเริ่มเพิ่มสูงขึ้น

ผู้ชี้แนะ: ต้องเขียนใหม่ให้ตรงกับที่จะสอนจริง ๆ

กรณีศึกษาที่ 3 ได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับการสอนจริง ดังนั้นสมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการชี้แนะ จึงอยู่ในระดับ 1 คือ ชี้แนะด้วยการบอก หรืออธิบายให้ครูปฏิบัติตาม

3. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะด้านเจตคติของกรณีศึกษาที่ 3

กรณีศึกษาที่ 3 ให้ข้อมูลที่แสดงถึงเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ ดังนี้

1) ผู้ชี้แนะควรมีประสบการณ์ทางการนิเทศ การสอน และเนื้อหาสาระ

“ตอนแรก มีคไปหมด ไม่รู้จักการชี้แนะ (coaching) มาก่อนเลย แต่รู้ว่าเป็นวิธีการที่ดี ชี้ทางให้คนเห็นทาง ให้ครูได้ปรับการสอนได้ ยากตรงที่ว่า ไม่รู้จะพูดอย่างไรกับครู ต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังเกต ต้องมีประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนมาก ๆ ที่มีประสบการณ์แค่ทำวิทยานิพนธ์วิชาคณิตศาสตร์ และเป็นศึกษานิเทศก์เพียงไม่กี่ปี ก็ทำงานชี้แนะลำบาก”

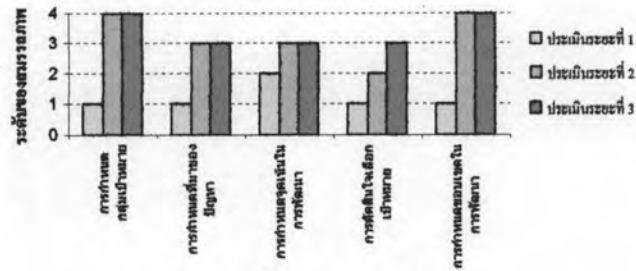
2) ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู ให้ครูไว้วางใจ

“ต้องให้ครูเขาวางใจเรา แรก ๆ ครูเขาเกร็ง ร้องให้ก็มี กลัวเราไปจับผิด พอสักระยะต่างปรับตัวได้แล้ว อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัว พอไม่กลัวกันแล้ว ก็ทำงานได้ดี”

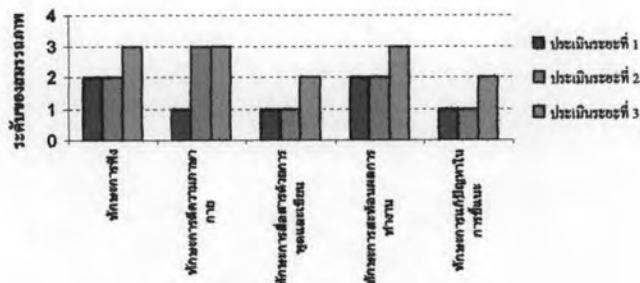
3) การชี้แนะดำเนินการไปได้ช้า แต่เห็นผลยั่งยืน

“ผลที่ได้กับครู นำค้มาค่ากับเวลาที่เสียไป การชี้แนะเราเห็นครูเข้าตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุด มันทำให้ฝังตัวลงรากลึก เป็นการทำงานตัวต่อตัว ต้องใจเย็น”

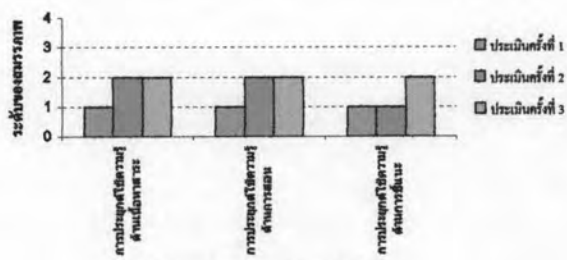
4. ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของของกรณีศึกษาที่ 3

ห้วงชี้สมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะ

ห้วงชี้สมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ

ห้วงชี้สมรรถภาพด้านการใช้ความรู้

ภาพที่ 31 ระดับของสมรรถภาพการชี้แนะในภาพรวมของกรณีศึกษาที่ 3 จากการประเมิน 3 ระยะ

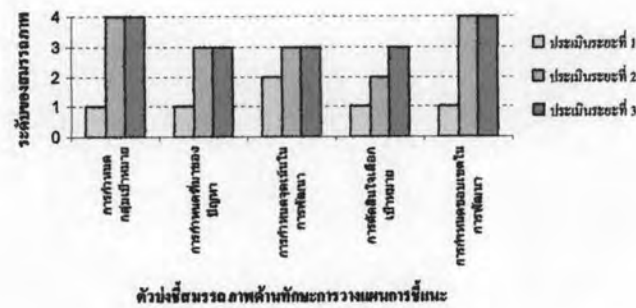
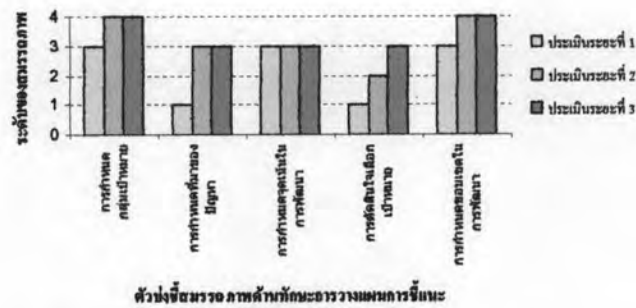
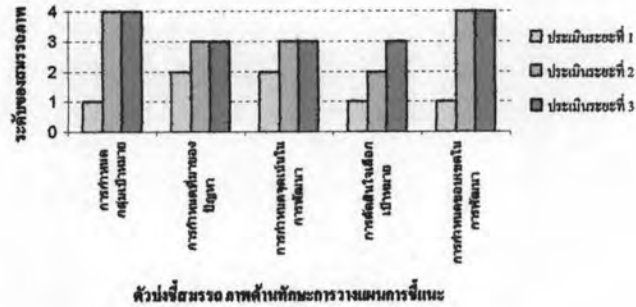
จากภาพที่ 31 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาที่ 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพการชี้แนะเพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) ในทุกห้วงชี้ อย่างน้อย 1 ระดับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีระดับการพัฒนาสูงสุดถึงระดับ 4 ในสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะ ส่วนด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะ และด้านประยุกต์ใช้ความรู้ พัฒนาการสูงสุด ถึงระดับ 3 และ 2 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ตั้งแต่ระดับ 1-2-3 พบว่า กรณีศึกษาที่ 3 มีระดับการพัฒนาสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน

ผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 เป็นรายสมรรถภาพ

เมื่อประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 ใช้การประเมินเป็นระยะ ๆ รวม 3 ครั้ง มีผลการประเมินสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการประเมินสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

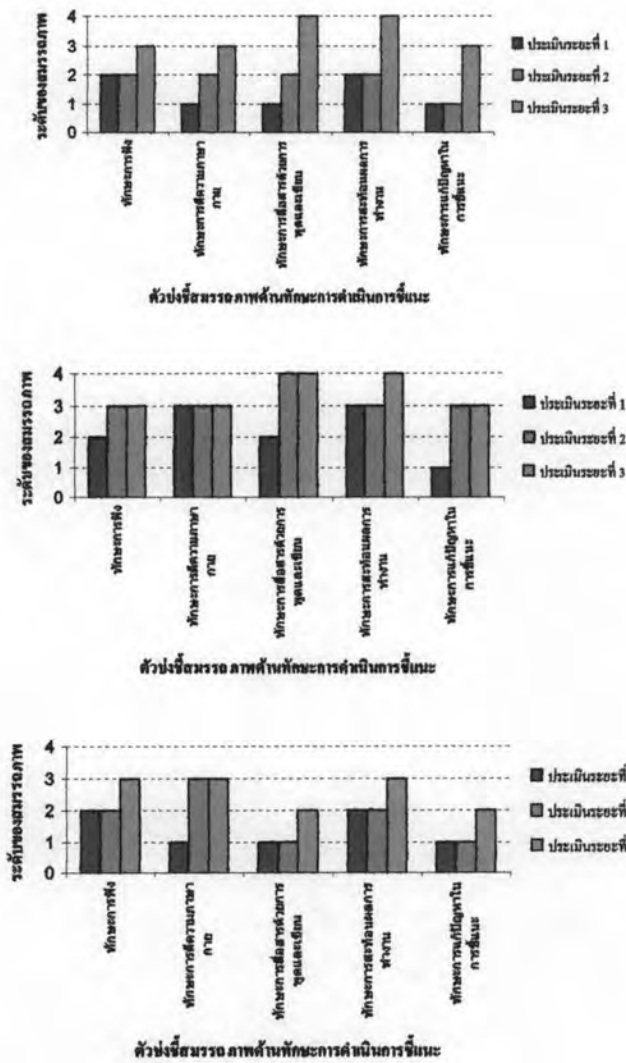
ภาพที่ 32 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 32 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาทั้ง 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการวางแผนการชี้แนะเพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) ในทุกตัวบ่งชี้ (5 ตัวบ่งชี้) อย่างน้อย 1 ระดับ ยกเว้นในด้านการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนา กรณีศึกษาที่ 2 มีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับ 3 ตั้งแต่การประเมินระยะแรก กรณีศึกษาทั้ง 3 มีระดับการพัฒนาสูงสุดถึงระดับ 4 ทุกคน ในสมรรถภาพด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และการกำหนดขอบเขตในการพัฒนา

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระดับ 1-2-3 พบว่ากรณีศึกษาทั้งหมด มีระดับการพัฒนาสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน

2. ผลการประเมินสมรรถภาพด้านการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

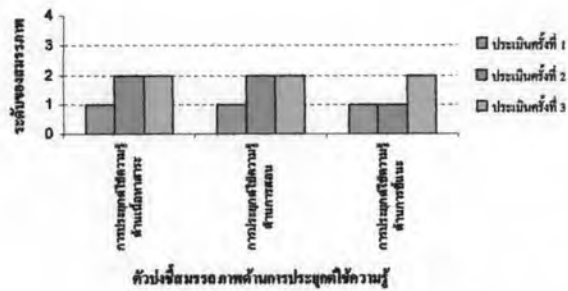
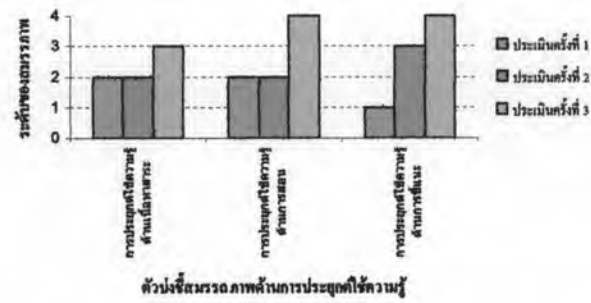
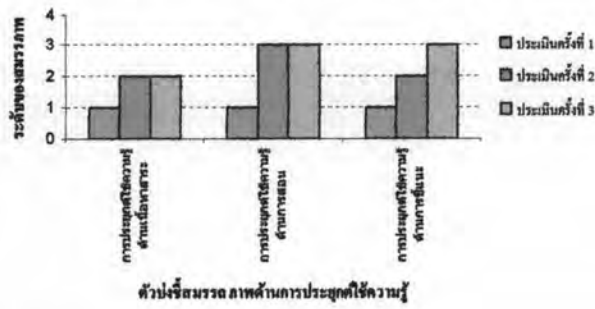
ภาพที่ 33 ระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 33 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาทั้ง 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการดำเนินการชี้แนะได้เพิ่มขึ้น (จากระดับที่ 1) ในทุกตัวบ่งชี้ (5 ตัวบ่งชี้) อย่างน้อย 1 ระดับ ยกเว้นในด้านทักษะการตีความภาษากาย มีการพัฒนาคงที่ อยู่ในระดับ 3 ใน การประเมินทั้ง 3 ระยะ กรณีศึกษาที่ 1 และ 2 มีระดับพัฒนาสูงสุดที่ระดับ 4 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านการสื่อสารด้วยการพูดและเขียน และทักษะการสะท้อนผลการทำงาน ส่วนกรณีศึกษาที่ 3 ระดับพัฒนาสูงสุดอยู่ที่ระดับ 3 ซึ่งเป็นระดับของสมรรถภาพด้านทักษะการฟังการตีความภาษากาย และทักษะการสะท้อนผลการทำงาน

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่ากรณีศึกษาทั้งหมด มีระดับการพัฒนาสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน

3. ผลการประเมินสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

ภาพที่ 34 ระดับของสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 จากการประเมิน 3 ระยะ

จากภาพที่ 34 แสดงว่า ในภาพรวม กรณีศึกษาทั้ง 3 สามารถพัฒนาสมรรถภาพด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะได้เพิ่มขึ้น(จากระยะที่ 1) ในทุกตัวบ่งชี้ (3 ตัวบ่งชี้) ได้อย่างน้อย 1 ระดับ โดยกรณีศึกษาที่ 2 มีระดับพัฒนาสูงสุดอยู่ที่ระดับ 4 และกรณีศึกษาที่ 1 มีระดับพัฒนาการสูงสุดอยู่ที่ระดับ 3 ส่วนกรณีศึกษาที่ 3 มีระดับพัฒนาสูงสุดอยู่ที่ระดับ 2 ทั้งนี้ สมรรถภาพที่มีระดับสูงสุดของกรณีศึกษาทั้งหมด เป็นสมรรถภาพของการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านการสอนและการชี้แนะ สมรรถภาพการประยุกต์ใช้ความรู้ด้านเนื้อหาสาระเป็นสมรรถภาพที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าด้านการสอนและการชี้แนะ

เมื่อพิจารณาในแง่พัฒนาการของสมรรถภาพการชี้แนะ ในด้านนี้ ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3 พบว่ากรณีศึกษาทั้งหมด มีระดับการพัฒนาสูงสุดในระยะที่ 3 ในทุกด้าน

4. ผลการประเมินเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3

พบว่า นักวิชาการพี่เลี้ยงทั้ง 3 กรณี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ ดังนี้

- 1) การดำเนินการชี้แนะต้องใช้เวลาแก่มทั้งนักวิชาการพี่เลี้ยงและครูเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 2) ทำให้ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของตนเองมากขึ้น
- 3) ช่วยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสวงหาความรู้ด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาใช้ในการชี้แนะ
- 4) ช่วยให้อุทิศเวลาและการทำงานกับครูเป็นระบบมากขึ้น
- 5) ทำให้ตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของครู ที่ต้องการวิธีการพัฒนาที่แตกต่างกันไปด้วย
- 6) ทำให้เห็นว่าการดำเนินการชี้แนะ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความไว้วางใจ และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สรุปผลการประเมินสมรรถภาพการชี้แนะของกรณีศึกษาทั้ง 3 ในภาพรวม

จากการประเมิน 3 ระยะ ในช่วงการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะ โดยใช้กระบวนการที่พัฒนาขึ้น พบว่า

1. นักวิชาการพี่เลี้ยงสามารถพัฒนาสมรรถภาพการชี้แนะในด้านทักษะการชี้แนะและด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในการชี้แนะ ตามตัวบ่งชี้รวม 13 ประการ ได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ระดับ ใน 11 ตัวบ่งชี้ คิดเป็นร้อยละ 85 ของตัวบ่งชี้ทั้งหมด โดยตัวบ่งชี้ 2 ตัว ที่ไม่เพิ่มขึ้นนั้น มีการพัฒนาคงที่อยู่ในระดับ 3 (จาก 4 ระดับ) ตั้งแต่ระยะที่ 1-2-3

2. นักวิชาการพี่เลี้ยงมีเจตคติต่อการพัฒนาครูด้วยการชี้แนะ โดยรวม นักวิชาการพี่เลี้ยงให้ความเห็นว่า กระบวนการฯ ช่วยให้ตนเรียนรู้อย่างมีความหมายในสถานการณ์จริง สามารถทำงานอย่างเป็นระบบเกิดความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลของครูและเรียนรู้การทำงานที่ตอบสนองความต้องการรายบุคคล รวมทั้งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ร่วมกันกับครู